

vere efficienter ad actus memorandi, qui sunt diversi
ab illis à quibus ipsa sunt relicta, quod non solum habent
obitum priorem actuum, sed et ipsos actus priores per se, cum
sunt sine copia rei cognita, ut cognita. Et in
hoc sensu bona exit ratio Furbadi.

Nihilominus ab omnibus his angustiis se
expedit, qui dixerit voluntati inclinacionem
in eo consistere, quod obitum opponatur dicitur ut
melius, et rientiis, atque facilis: differt vero in
eo, quod est obitum opponatur ut difficilius, et dissi-
milius: arguitur ex hoc provenire, quod sentiatur facilis,
et inclinatio, et differt, et molestia, quod adest occa-
sio operandi, et non adest, quod solum obitum
obitum, à quo voluntas inclinatur, et molestatur. Sic et
facile explicabitur concursus habituum, dicendo, quod
habituum, cum non distinguantur ab speciebus imperis, con-
currunt efficienter ad actus istos, ad actus vero vol-
untatis, concurrunt quasi fratres, quoniam obitum re-
presentant efficaciter, et ut rientiis: tunc enim in-
clinatio frater extrinsecus primum voluntarium per ipsam
representationem boni, ut illud amet; quod si non a-
met, sentit differt ortam ab eadem representatione bo-
ni, cui non potest facile resistere.

Secundo. Quid

Ad quos actus concurrant hiis?

Dubitari potest an habituum concurrant ad actus
se ipsos intentiones? Quid dubitandi est, quod id,
quod est remissum non potest intendere aliam qua-

litem.

litate ultra propriam intensivem, q^a hoc excedere
a proportione minoris, inaequalitatis, ut dicunt. In
vnum en^o est experia: si quis n. diu se in actibus
misti exerceret cō obum alicuius virtutis, fauili-
uz postea operat^r actum intensum cō idem obum, qm
si nunquam habuisset talis actus remissus.

Suar. vimalijs d. 44. sect. 6. n. 7. docet ha:

Cicum iurare ad actus intensiores, n^o en^o
sm^o oēs opus superiores, s^o sūt ad illos, quos ipse
habitus pot^r propria intensione aquare, ad alios iō
opus concurrere s^olam pōm; q^a adiuuari ab
habitu, sūt quia opus inferiores manet expe-
dita, et fauiliat, ut possit pōcere opus superio-
res; et idē dici pot^r habitum ad illos opus indi-
recte iurare.

Catenum si habitus n^o iuratur efficiēter,
sed sūt pōter, e^o dispositiue, fauili conce-
di pot^r huiusmodi concursum pōteri, et ab habitu remis-
so ad oēs opus actus intensiores, nam ut dispositio
bene pōter habitus remissus, inseuare ad actus
intensum, ut pōter.

Consequa vero 7. illut. c. 5. q. 4. sect. 3.

§ Supereston, et Sella l. 2^a v. 10.
d. 1. sect. 2. n. 39. existimant habitum eleuatum
a pōtia concurrere efficiēter ad oēs opus actus in-
tensiores. Probat l. 9^a 1/3 cā minus pōtialij
de se nō sit sufficiens ad influendum in effectum
sibi superiorem, iurata tū cā pōtialiōri, cui sub-
dicunt, pōter illum totum attingere, ut opus cal-
ris s^olitarie sumptus n^o pot^r influere in calorem

ut 8. iunctus in cum 7. gradibus alijs facit calorem ut 8. q^a calor ut 8. à quolibet gradu in ad aequale producit. Et calor ipse ut 8. per se non potest producere formam ignis, iunctus in' cum igne ignem facit ignem, s^c formam ignis. Probans 2^a. q^a inveniuntur. Sec^o, neque bene theoria habitum iurare ad unam in' partem actus in' intensivem, et in' ad alias. 3^a q^a experientia docet est, qui possident habitus imperfectos, experiri aliquam facilitatem, et id^e actus intensivores, q^o cum non sit dividendum in fluxu, sciendum videtur, q^o habitus facultatis iuraret ad totam entitatem actus intensivores.

Si huiusmodi doctrina vera est, iterum dicendum erit, et in ista non distinguente habitus attuale, ab speciebus impressis, tales spe^s et remissas iurare ad actus se ipsas intensivores, per eadem rationes. Quamvis in hac sententia actus videatur militare alia ratio ad id negandum, nimirum q^a sicut ad 1° gradum intensivore actus ratio requiritur 1° gradus intensivore spei, ita et ad 2° gradum intensivore actus, ratio requiritur 2° gradus intensivore spei, et non s^ct ad facilitatem posse actum ab se elidere; sicut non se habet simpliciter ad simpliciter, ita magis ad magis. Unde ex hoc sequi, q^o non oportet ut sit facultas cum speciebus intensivore, quam cum remissis, q^a 1° gradus spei ratio requiritur ad 1° gradum actus, et ad 2° gradus actus, accipitur q^o q^o datur in spe non s^ct requiritur ad facilitatem, sed et ad simpliciter posse in actus. Neque in' sequel^e; quantum non potest non magis oportet in actus intensivore ut uno, v^o q^o concurrat
spei

spēs intensa ut duo, quam qñ iuravit spēs intensa ut octo,
tantum n. iuravit pōa cum una spēs, quantum unmalia,
mō qñ spēs intensa facultatē expicit, ideo per illam pōa
facilitatē, qñ ad alia obia attendit, pōa efficaciam, et
intensionem spēs, non opus est alia obia relinquere,
ut ab illa moveatur: spēs vero remissa, et sūt intensa ut
duo, qñ ideo n. dicitur facultate pōam, qñ pōa suam remis-
sionem, et debilitatem, ut excites, requirit, qñ pōa
ad alia obia n. distrahatur.

Similiter si uolens non habet spēs habitus, be-
ne pot. uim spēs, et uolens, ut uolens uim
missi, elicere actum intensum, qñ cum uolens n. iuravit
efficienter ad uolitionem, qñ uolens ut uolens uolens re-
quisita, sufficit quidem obia pōam ab illa, ad hoc, ut
uolens, si uolens, possit inane operari cō illud. Item
quidem est eo facultatē uolens, quo intensus
pōam obia, et hinc est, qñ ex uim actum re-
missio, et pōam nōs facultatē, ad actus intensus, qñ
nimirum per actus et remisio, intenduntur quotiē
spēs, ut rect. sequenti uolens.

Dubitari potest 2. qñ hinc iuravit ad
uolens actus circa id obia pōa, an uolens
ad actus cō. obia male, qñ habent actus, à qñ, opus
est? qñ si quis habeat habitum dandi cibum ex mo-
tuo uolens, an ex hoc habitus possit cō dare potum ex
eodem motuo, aut sūt possit dare cibum? Quod
né qñ uolens cum illa, qua uolens tractari de exen-
sione habitus, an s. habitus pōam possit exen-
di ad nouum obia? Quam latissime tractant Suar.
uolens rect. 11., et basq. 1. d. 20. c. 2., et 3.

In qua

In qua certum esse videtur non posse eundem habitum extendi ad duo obiecta, scilicet ad aequa diuersa. Ratio a priori est, quia habitus est semen actuum, quod non potest inclinare nisi ad cognoscendum, et amandum obiectum suum actuum, a quibus genitus est. Non videtur enim inueniri, quod idem habitus habeat duo obiecta suae aequa, ut si ego dedi tibi numerum pro obsequio, pro obsequio, habitus productus a tali actu respiciet unamque rationem suam; quod in sinu illa ratione, non fuerunt adaequata nisi illius actus. Sed inadaequata, ex quibus inflata est suae rationi adaequata, idem habitus dicitur utranque, tanquam rationem unam suam adaequata, quam habebat actus, a quo genitus est.

Maior est difficultas, quod pertinet ad habitum extendendum ad nouum obiectum male. Aliqui omnino negant, quod si aliquis habeat habitum iniustitiae in materia adulterij intensissimum, potest adhuc habere habitum intensum iustitiae reddendi unicuique suum in materia pecuniae, et non habere habitum insensum, imo neque remissionem iniustitiae in eadem materia pecuniae. Quod dicitur, materia sufficit ad ponendum nouum, et dicitur habitum.

Nihilominus haec ratio non probat, quod habitus adulterij habet per obiectum suum non quid bonum iniustitiae, sed bonum delectabile, habitus uero iniustitiae habet per obiectum suum bonum honestum iustitiae. Quod si habitus ille, quo quis inclinatur ad reddendam domino suo pecuniam respiciat in ea redditione suum bonum iustitiae, ut sic, impossibile esset habere eandem habitum intensissimum, et non esse facilem ad abstinendum ab adulterio, si consideret illud esse

in iustitia

in iustitiam: non colligitur illum, transpire in ea red-
ditur bonum iustitia patet in se, sed habere
aliam rationem patet magis particularem non-
pe bonum, quod est in reddendis pecunijs, s. rebus ali-
cuius domino suo, et tunc non redit homo ex eo fut-
urior ad abstinendum ab adulterio, quod in abstinendo
a iure aliena non apparet illud bonum patet, quod
apparet in reddendis pecunijs domino suo, nec vo-
gatur pati inopiam ob alienam culpam, et ob aliud
simile motum: sicut et ille, qui dolet intensissi-
me de aliquo peccato lethali quod sit ob iniuriam de-
rogatam, non potest non esse facilis ad dolendum
de quovis alio peccato lethali ob eandem rationem,
potest in dolore de sacrilegio quod malum peculiariter
re, quod apparet in templo dei violato, vo. et in conu-
cata eius imagine, et tunc non esset facilis ad dolendum
de ira, et de odio, quod in eis non apparet idem oio malum, quod
cernitur in sacrilegio: et si respiciat in reddendis pecunijs
scilicet rationem patet iustitia, ut sic, non potest non
esse facilis ad abstinendum ab iniustitia in quacumque
ma, nisi forte et ignoret maiorem illam pertinere ad
iustitiam, et ob id illud sit illi multo difficilius.

Dices ex hac maiori differe arguitur non haberi
ny. Sed si, quod si hoc ita esset, sequeretur esse na-
rius esse huius distor mite, quod potest fieri excessus in ma,
qua donari, vo. ad dandum unum panem esset narius, unus
sabitur, et alius ad unum panem cum demid eo, imo ad sin-
gulas partes panis, essent narius singuli sabitur, quod quoniam
ior est panis, eo magis crevit diffini, elemosina, hoc
autem est ridiculum: et ideo dicendum est ad maiorem

diffini

difficili ex se inra id obitum facile non requirit
 novum habitum, sed solum habitum intensiorem, ut oio
 vincat illa diffi. Ratio huius doct desumitur ab ex-
 peria, q^a experimur ex actibus esse magis minores, reddi
 nos faciliore ad magis maiores, ideo qui minora vincit, af-
 suerit paulatim ad maiora in eadem via superanda.

Vasq. ubi S. d. 80. c. 15. concedit habitum,
 qui antea erat ad unum obitum male, exten-

d. ad alium, sed per additionem alium non extitit, mo-
 daly, per quam incipiat respicere novum obitum male.

Sed non placet talis sententia, q^a si requiritur nova facultas
 ad novum obitum male, si non: si non requiritur, ad quod aspi-

gnat novum magis in habitu precedentis. Si vero requiritur
 nova facultas, novum et habitum requiretur: nam

quod prescribitur facultas ad abstinendum a furto, non
 prescribitur, ut facilius abstinere ab homicidio; q^a

facilitas, q^a postea acquiritur, independens erit a fa-
 cilitate precedente, ac si non erit magis illi, sed res ad

distans. Præterea, q^a isti actus, per quos nunc con-
 paratur facultas ad abstinendum ab homicidio, habent

virtutem ad ponendum habitum, ex illius promotione,
 si non prescriberet alius habitus, ductus ab alijs actibus

precedentibus ad abstinendum a furto; et nunc poterunt
 et ponere verum habitum, et non solum aliquem mo-

rum habitum precedentis; cur non magis facultas ad
 abstinendum ab homicidio erit modus facilitatis

ad abstinendum a furto, et dependens ab illa,
 quam est?

Quare Suarez citatur sect. 11. n. 27. docet
 simpliciter eundem habitum simplicem sine

271
aumentis reali, & modali posse extendi ad oia ob-
iecta sub ead ratione finali, q^a uero negare non pot
hominem appetum ieiunare ob temperantiam, facilius
abstinere a cibo, quam abstinere ab alijs corporis uo-
luptatibus; ides oret hanc maiorem diffem non pue-
nire ex eo, qd idem habitus pcedens non sufficeret ex-
se ad utrunq; obum male, sed ex eo, qd spli illius me-
lius disposita sint ad representandam viam unius, qm
alterius; & ex eo, qd memoria pterita consuetudinis, et
ppria experia in illa via sit nouum motuum, ut illud ob-
iectum representet tamquam melius, et uentius: & denique
ex ipsa maiori diffem unius obiecti mali, ad quam oio uin-
cendam requisitis habitus intensior, ut saepe diximus.

Sed i hoc opponit basq; qd si aliquid
probat hac oia, et ppat non duxi ha-
bitus distos ab oib; cum ex his capitibus posset sem-
per uenire maior, & minor diffem, quam experimur.
Posset in rere suar. adhuc possitis ijs oib; negari
non posse aliqui facilitatem esse aliquem ad danda
uestem, et nimirum facilitam ad dandum panem, qua
minor facilitata pot' uenire ex s. dictis capitibus, et
in facilitatem, quam si nunquam dedisset panem, qua
aliqua facilitata uenit ex eo, qd idem habitus in-
clinat ad utrunque obum male.

Multo in' facilius totum hoc explicari non
distinguendo habitus a speciebus, q^a ex pp-
acibus c^o. alia obiecta mala manet aliqua fa-
cilitata ad nouum obum male, h^o n' tanta, quanta
ad obiecta pcedentia. Ratio est, q^a ad ampletem-
dam primum obum male, et amandum illud, ratio
fuit

fuit ut duplex cogitatio, nempe qd in sanitate delectabile
 tum delectabile, et quod potius sit medium utile ad
 sanitatem: cum autem utraq; cogitatio sapienter reperita fuerit,
 spes utriusque obiecti bene disposita, et ualde intensa,
 qua fiant facultatem ad amandam potionem pp
 sanitatem, faciunt et ad amandam abstinenti-
 am pp eandem sanitatem, non eni tantum faciunt
 ad eligendam abstinentiã, quantum ad eligendam
 potionem, qd non dant spes abstinentiã, qua debeat
 de nouo comparari. Quod adhuc illis debet ca-
 rety facultibus, qd maior diffis, qua ex eo deffis spes
 rum ad 2m medium eligendum puenit, ex alijs capiti-
 bus sufficienter pot compensari, ut si 2m mediu-
 rit ex se multo facilius, quam 1m; tunc n. uolun-
 ta; aque facili, et potius facilius poterit eligere 2m
 medium, quam 1m. Quod dca applicari potest
 ad habitus illis, in qd idem oio dicitur, ut pater-
 bit consideranti.

Sectio II.

De causis habituum.

De ca mali, s. de subito habituum coris est snia est in illis,
 et uoluntate subiectari: s. qd actus non operari, nisi in eo
 subto, in quo est, id actus receptus in pna, id est, qui pda-
 cit habitum; et in pna illum pducit. 2da id est habu-
 actus pducit habitum ut facultatem reddat potam, a quafis
 idem actus, id cum habitus facilius potam in opre ca
 facili, non pot dca facultate, nisi recipiatur in illa, ut
 patet; et est. Ita argumentat' Turc. d. 16. d. prima.
 sect. 6. q. 56.

Nit.

Nihilominus qui dixerit subiectari huiusmodi
habitus in ipsa subiecta aia facile suadebit
1.º q^a quoties specialis habitus non urget, semper aia
in subiecta sunt collocanda, non in alio acciente, q^a subiecta
est propria subiecta aicium. 2.º q^a aia illius p^ori, et
ut loqui in m^o recipiuntur in aia, ut dictum § sect. 6. a
Et dices. 3.º q^a si habitus concurrant p^ori ad actus na-
ris sunt ponendi in aia, q^a aia ipsa debet p^ori incli-
nari per habitus ad inclinandum operandum, cum aia
ipsa sit, qua per suum iursum determinat quoad
exercitium suas p^ori, ut dictum est in eodem loco,
a quibus in spe detrahuntur tamquam in uti. 4.º q^a si
habitus concurrant efficientes ad actus, et actus ad ha-
bitus, bene possunt talem iursum p^ori, h^o non subiectan-
tur in sua r^oa, dummodum non sint loco distante, ut p^ori
set. Unde utrumque Furstadii p^ori.

De efficiente docet 1.º Durandus in 3. dist. 53.
q. 2. cum alijs esse p^ori ipsam uialem, et
p^ori 1.º, q^a ad habitum non datur per se motus, q^a non
fit ab actu, sed a p^ori. Nego autem. Nam si habitus p^ori
fieri p^ori a p^ori, ut ipse concedit, q^a ab actu per se fieri
necesse est. Probat 2.º q^a p^ori conseruat habitus ui-
tiosos, cum non possint conseruari ab actu iam p^ori-
to, neque a solo Deo, quem debet specialis influ-
xus in habitus uirtuosos, simplex influxus in aia p^ori
particularis; q^a et cor. Nec Furstadius citatur § 55 ha-
bitus uirtuosos conseruari a p^ori, fieri in 4.º ab actu, ui-
dum adest, debet concurrere in habitum, q^a est in particu-
laris, et minus equiuoca, illo t^o absentis, debet
concurrere uoluntati. Sed exponitur uideat liberet exo-

egiata ad fruendum an de se in influxu Dei in ter-
 res habitus virtuosos; quae qd nulla est nam sicut De-
 us per se immod. conservat virtutem aia, et pios ip-
 sium, quae sunt pna actus mali, ita et pot. conservare
 habitus virtuosos, qui non sunt in se mali, sed habent vir-
 tutem pducendi actus mali, si effectivè concurunt ad illos.

Voces 2. Durandum actum esse in dispositione
 ad habitum. Quod factum esse patet in 1. q.
 dispositio aut est ad removendum virtutem, hoc aut non sem-
 per ppetit in subto, cum v. acquirat habitus, ut patet, q.
 non semper est habitus virtus in subto: aut est ad uni-
 onem frã cum eodem subto; sed actus non requiritur ad
 conservandam unionem habitus cum pna q. quardiu o-
 servamus habitum, non sumus in ppetuo actu, ut
 constat; q. neque ad pducendam.

Voces, multi effectus pendent in fieri à cã
 efficiente, qui non pendent ab ea in con-
 servari; q. bene poterit actus esse dispositio navia
 ad habitum v. pducendum, t3 non sit navia ad illum con-
 servandam. Nego inã. q. p cã efficiente ceat
 succedit Deus, ut Author nã, qui p dispositione succo-
 dere non pot., q. Deus non potest esse dispositio, ut iurat.

Singularis est snia Buridani 2. Ethic.

q. 3. q. existimat actum epuam s. cãlitat,
 qua mediante pna pducit habitum: fundari q. actus
 est actio, actio vero non pot. esse cã. q. est. Hae in-
 doã cum mo pna falsa est, v. q. actio bene pot. esse cã,
 actio n. est cã sui ubi, ut patet. Deinde q. factum
 supponit in actu vitali non reperiri aliq. pper acti-
 onem; dicit n. qualitas pducit per talem actionem, q

115

est nro.

est 12. igitur. 3. q. una actio unum in trium intrinse-
xum habere potest, in actio vitali, est generatio qualita-
tatis vitalis, q. n. pot. esse productio habitus.
Caj. 1. q. 2. vera m. ca. est habitus efficiens
producti ab actibus. Ita Suarez. d. 43. sect. 1.
Vasq. 1. q. d. 39. c. 9. Pr. q. si habitus n. distinguantur
ex ab speciebus in p. s. s. eadem erit ratio de habitibus,
ac de speciebus, qua efficiens quidem producuntur ab actibus,
q. um debeamus tribuere spei eam dependentiam a
suo ob. quam commode possumus, mediatam, & imme-
diatam, nec sic melius dicantur ob. per se, & spei
operari, et inuicem ad sui cognoscem, ut n. possumus
commodius obtinere, quam si dicamus, spes impressa
memorativa, producti ab actu cogiti, qui productus fuit
ab ob. & immd. & mediante spei impressa ob. obedi,
q. spes producuntur ab actibus, et inier habitus, si n.
non distinguantur ab huiusmodi speciebus, ab istis
actibus producuntur. Si uo habitus ab speciebus distin-
guantur, ad huc r. ientur, dicendum erit eos fieri ab
actu, quam a sola pot. q. habitus sunt semen
actuum p. adentium, quibus medijs actus ipsi p. cedent-
ter generant alios actus subsequentes, sed semen de-
pendet a r. iente, qui operatur eo mediante, ob
et habitus dependent ab actibus, qui per eos ge-
nerant alios sibi similes.

Ob. Habit. est ca. efficiens actus, q. n.
pot. efficiens producti ab actu, q. non da-
tur mutua calita. in. et. diuisa spei. Hinc ar-
go tam dependimus s. sect. 9. Et. 3. q. 2. ad illud
uiter r. i. solet negando in. q. bene potest

San

dari mutua calitas in² eij & quivocis, & diversa
 speci, dum di non fiat eodem modo; nam actus e
 eia ad aquata, & prima via habitus, habitus vero
 est eia partialis, & minus partialis via actus, & ideo
 n^o requiritur, qd habitus sit simpliciter nobilior actu, ta-
 lij, n^o esse debet sola eia aquivoca partialis, cum emi-
 nenter utriusque efficiat, & ex propria virtute operetur.
 Haec solutio si per iam partialem minus pri-
 cipalem itaq; ut cum instrumenta boni, recte procedit,
 & veram invenit dotum; q^a eia instrumentalis non
 debet esse nobilior suo effici, & talis est habitus.
 Dein habitus concurrat loco actus pcedentis, sicut
 semen concurrat loco vivantis, & calor loco ignis
 ad alium eodem procedendum; & sic actus pcedens eia
 principalis partialis concurrere cum pota per habitum
 tanquam per suum semen, & instrumentum ad actum
 subsequenter. Si vero per eam partialem minus
 priorem, utroque tenere eam aliquo modo priorem,
 nullam assignabit instantiam, in qua ostendatur ali-
 qua eia aquivoca partialis partialis, q^a sit igno-
 bilior suo effici, q^a ois eia partialis, & partialis, dicitur
 sit, & totalis, cum concurrat propria virtute, debet si-
 militer effici, & facta, & tunc erit aquae nobilior,
 & univoca, & eminenter, & tunc erit nobilior, &
 aquivoca.

Quare si an unus eor^{um} actus sufficiat ad p-
 duendum habitum, an requirantur pte? Du-
 randus in 2° dist. 17. q. 3., Scotus ibi q. 3., C. in Ethicis
 d. 3. q. 3. a. 2. indifferenter affirmant. D. Thomas
 q. 61. a. 3., & alij cum eo de habitu itaq; psecuti ce^a

obum.

101
obum euidens a pñat negans in de habim uolens: fundan-
tur q̄ uolens nã sua est magis indiens, quam illis, ac-
q̄ inde de pñat n̄ pot tam facile eẽ suum obum, quam
cum illis ad suum, p̄eram si sit euidens.

Dicendum est habitum quoad statum perfec-
tum, s̄ in actũ, s̄ in uoluntate regulariter s̄,
quando non p̄ueni nisi p̄ p̄ter actus, q̄d aliquam in uolun-
tate per quem libet actum et remissionem reparari. Ita
cum Durando, Scoto, et alijs. Suar. citatur sect. 9. n. 6.
Darg. l. 2. d. 19. c. 8. et or. lib. 3. c. 21. q. 2. et 3. Salar. l. 2. 3.
traic. 10. d. 3. sect. 9. d. n. 23. Furt. d. 16. d. 1. uina sect. 5. &
43. Si q̄ si 1^a actus n̄ p̄ducatur, ead̄ 2^a non p̄uenit ali-
qd, et sic de reliquis, nam q̄d alius, et alij actus p̄cesserint,
est mera denominatio extrinseca, per quam p̄ia non
disponit intrinsece ad hoc, ut actus sequentes pos-
sint in ea aliquid p̄ducere; s̄ si p̄ia magis dispo-
sita est per primum actum, quam ante illum, ut
faceri necesse est, ex eo sine dubio p̄uenit, quod
1^a actus aliquid in ea reliquit: q̄d quidem q̄ est fa-
cile mobile à subo, non meretur nomen habitus,
sed solum dispositio uocari solet, donec maiores
uires acquirat, et fiat difficile mobile à sub-
o: uerũ in n̄ non differt in suo esse ab illo, q̄d p̄du-
citur per actus sequentes, nisi ut 1^a op̄a intensio
à 2^a.

Diximus regulariter loquendi q̄d si unus
actus fuerit ualde intensus, et efficax,
cum in uirtute, et efficacia equipollet maioribus actibus
remixtis, poterit habitum intensum, et perfectum q̄d
statum p̄generare. Quia dõa, ut patet, tam in

habitu

habitu ity, quam in habitu tonarij leum habere
censenda est, q̄a in utraque p̄oia ē. facilitatem in
agendo, & abintrinseco, & abextrinseco, & p̄ati, &
efficienter, sine ostēsiōe est gradualis latitudo.

Contradice 1. q̄a potest subitum habere
habitu irium intensum ut cō. Sicut
remigij non potest superare resistēciam habitus in-
tensi, ut cō. q̄ in eo casu nō potest, q̄a victoria
non est, nisi a vincente. Nō t. nostram dōm au-
rificarī sūt in eo casu, in quo subitum nō habeat habi-
tum irium intensiorem. Nō 2. nec quōdā min.
Nam bene pot̄ habitus intensus quoad efficiam
resistēdi esse remissior, ac debilior, quam sit actus
remigij in agendo: sicut ignis per actionem p̄ducti-
uam unius q̄vis caloris incipit aquam superare,
quā p̄cipua est ut cō. neque n. de se per se ip̄m
inducit oēs q̄vis caloris in aquam, s̄ paulatim il-
lam calfacit.

Contradice 2. prius oportet expellere irium,
quam introducere habitus, & 2. prius actus
& remissus ille sit, sine intensus, prius debet expelle-
re habitum irium, quam aliquid p̄ducas in subitū,
ac p̄n. 1. actus non potest habitum, & expellet irium,
& 2. iam aliquid p̄ducet. Nō expulsiōnem irij fie-
ri per introductionem alterius, ac p̄n. si 1. actus ali-
quid expellit et irium p̄sente, sine dubio aliquid
p̄ducet.

Contradice 3. cum barq̄ utat & Caserun
q̄ actus habet irium extrinsecum quoad in-
tensionem, in quo non pot̄ habitum p̄ducere, in mai-
or

vi pot, sicut calor, et lux, q̄ uniformiter diffunditur
 p̄ducunt, in ea minima p̄i, in qua desinunt, non possunt
 aliquid p̄ducere, et ad actus in maxima remissio-
 ne non poterit habitum p̄ducere. Nec ē aī: nā
 cum actus sit eā equinatus totaliter p̄ialis, et subm̄,
 in quo debet p̄ducere, sit in debita distantia, n̄
 est cur non p̄ducatur suam effim, quamvis sit maxi-
 me remissus: lux uero, et calor in minima intensi-
 one uerum ultimam p̄m sphaerae aegens p̄ialis,
 idē n̄ p̄ducunt, q̄ actus aegens p̄ialis, cui inder-
 uiunt, dependet a loco, et n̄ potest in qualibet
 distia exerceri, ac p̄m̄ subm̄ imōd̄ p̄ximū, cen-
 seti remotum sū actiuitatis, q̄ ritinet̄ in illa mini-
 ma p̄i lucis, et caloris, et idē n̄ operant̄ in illo.

Quaes̄ 2. an actus apprehensivi it̄ p̄ducant
 habitum? Negant ceteri illi, qui habitus a p̄iibus
 imp̄is in it̄ distinguunt: p̄m̄ est, q̄ it̄ in puro
 apprehensione non sentit ullam diffem: et si aliqua est, ea
 p̄uenit ex p̄i ob̄i, ac p̄m̄ per p̄i, qua se habent ex p̄i
 eiūs ob̄i, sufficienter pot̄ superari. Ita censent̄
 in loca 1. Posteriorū c. i. q. 1. a. 4. et Princeps. Qui-
 bus libenter assentimur, q̄ non liceat inde inferre
 nostra mia negans ullum habitus d̄m̄ ab s̄ p̄iibus:
 in qua non est negandum acquiri habitus per app̄he-
 siones, q̄ p̄i acquirunt̄.

Quaes̄ 3. de simplici affectu uoluntatis? Su-
 ares Tomo 3. in 3. p. d. 2. sect. 4. n. 7. in p̄m̄ re-
 gantem inclinans, dum negat habitum ad affectum simpli-
 cem eā bonum honestum abstracte uoluntatum. Alj̄ disti-
 gunt, et quidem de affectu simplici, qui ferat̄ in bonum in-

habitum

dicatum, affirmant habitum pueri, q^a tunc dari pot^{est}
diffi^{ciliter} in astringendo motu p^{er} p^{ro}posito: negant eni^m,
si sola mediante apprehensione ferat, q^a tunc omnis
diffi^{ciliter}, quae est ex p^{ar}te t^{er}mi suppleri pot^{est} per ip^sum, cum
si quia diffi^{ciliter} sit in astringendo motu p^{er} p^{ro}posito, q^o per
solum iudicium cogit^{ur}.

Ita eni^m oia n^{on} ita coherenter dicta sunt, q^o
non est dubium nos experiri facultatem
pro^{ut} dicitur num exortitum, est in simplici affectu
est bonum, p^{er}feram cum bonum n^{on} modo honestum, sed
ipsa est beatitudo n^{on} necessitate voluntatem q^{uod} experi-
tium in hac vita, ac p^{er} se semper maneat iudicia in ipsa
voluntate. Neque maior diffi^{ciliter}, q^{uod} carnis in bono iudi-
candi, q^{uod} in apprehendendo, reducenda est in voluntatem, sed
in istum, voluntas n^{on} semper habet idem motum, et id
si est bonum iudicatum indiget habitum ut facultas istum
amet per simplicem affectum, est indiget habitum ad bonum
apprehensum.

Unde alioq^{ue} v^{er}o est actum iⁿ debere in vol-
te relinquere habitum, q^{uod} sunt eiusdem
spei cum alijs actibus deliberatis, q^{uod} ad ext^{er} elicien-
dos voluntas non cogit habitum, cum sit necessitate.
Ita expressit Sallay iⁿ 2° tractatu 10. d. 3. sec. 2. Alioq^{ue}
est falsum esse q^{uod} supposita deliberatione, si consulti-
tatione in istum generent habitum in phrasia, et
appetitu, si q^{uod} eodem tempore operentur, namq^{ue} habitum
q^{uod} in interveniat iudicia, s^{ed} non determinatis ad unum,
ea tota est ex p^{ar}te istum, in quo non est recepte p^{ro}-
p^{er}ere habitum dist^{inct} ab istum ad eam iudicium su-
perandam, ut dictum est.

Subo 2.

Sectio 12^aDe augmento, corruptione, et
oppositione habituum.

De augmento extensivum habituum dictum est §
sect. 10. a. 2. In qua. De intensivum suppono
in primis illud in oī habitu reperiri cum in S. sen-
tentia in l. 2. q. 52. a. 2. § Sallas ibi tractu 10. d. 4.
sect. 1. n. 2. qui docet habitus pīas, consensivum
non esse intentionis capaces: cum in experia doceat
nos nō pot. post exercitium diuturnum utendi, id est
cogitandi, facilius et velle, et cogere. Suppono
2° et ex cōsuetudine huiusmodi augmentum ab habitibus
genuere, q̄ per itinationem actuum experimur har-
bitus intensivi. Suppono 3° tanquam indubitatum
habitibus augeri per actus ipsius habitibus intensivos.
Quaero in l. 2. q. 52. habitus augeri, s. in-
tendi queat per actum minus inten-
sum, quam sit ipse habitus? Affirmat Scotus
in 1. dist. 17. q. 3. Gabriel in 3. dist. 23. q. 1. Dubio
4. Darg. l. 2. d. 50. n. 6. Sallas ibidem tractu 10. d.
4. sect. 2. n. 4. cum multis. Solidum finitum in hac
mā est experientia, que docet nos in die, ordi. fa-
ciliores q̄ actus recipere. Nam sicut experia p̄stet
adde dari in nobis habitus, s. est ab specibus dīgnioribus,
s. non distinguit, sic ea debet persuadere habitus
intendi per actus remissiones, q̄ per tales actus
indie, faciliores experimur.

(Contrarium.)

Coraxium existimat Suar. d. 44. scilicet. 10. n.
 9. cum sit Thomistarum l. 2^a. q. 52. a. 2. : q^a ad
 n^o fuerit nisi à proportionem maioris, inaequalitatis, sicut
 calidum ut tria non pot^{est} producere quartum equum caloris
 in subto calido ut tria per se cum se agens in se ipso apti-
 milare sibi praeponit in spe, & in intensione, ac si cum
 habitu non assimilatus in spe, debet esse in intensione apti-
 milare, et iter non poterit excedere in intensione actum,
 à quo augetur.

Unde via probabilis est. l. in probabilior.
 et ides ad sententiam Suar. dicendum est illam
 regulam solum verificari in causis uniuersis, in agni-
 uocis uo esse falsam, q^a lux ut. b. pot^{est} producere calorem
 ut. 3. quoniam cum habeat perfectionem essentialem, conti-
 net eminenter oem perfectionem, et intensiorem caloris:
 actus uo sunt ea appropinqua habituum. In et falsa est illa
 2^a regula de assimilatione in spe, & in oem: solum qui
 est uera ea lucis, neque in spe, neque in oem intendit appropi-
 nquare sibi lucem.

Oppones l. si habitus intendat ab actu, que
 sequit, dabit^{ur} in utroque mutua causalitas,
 q^a habitus facit actum, et actus intendit habitum.
 Nego sequel: nam habitus facit actum per ois priores,
 et fit, & intendit ab actu solum q^a aduenientes, quin
 concurrunt ad talem actum.

Respondeo: proa in 2° instanti iam est affecta
 habitum intensiori; q^a sed quoad conser-
 uationem illius actus aduenientis à tota intensiorem sui
 habitus, ac si dabit^{ur} mutua causalitas, sed quoad conser-
 uationem illius actus. Nego itiam: cum q^a ex-
 perientia.